

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudkyň Mgr. Daniely Zemanové a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **A. T.**, zastoupeného JUDr. Josefem Kašparem, advokátem se sídlem Jáchymovská 27, Karlovy Vary, proti žalovanému: **Finanční ředitelství v Plzni**, se sídlem Háčkova 14, Plzeň, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 29. 11. 2005, č. j. 30 Ca 36/2003 - 71,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**
- III.** Odměna ustanovenému zástupci žalobce advokátu JUDr. Josefu Kašparovi **se u r č u j e** částkou 2558,50 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále „stěžovatel“) domáhá zrušení výše uvedeného usnesení Krajského soudu v Plzni (dále „krajský soud“), kterým byla odmítnuta jeho žaloba směřující v části A/ proti rozhodnutí Finančního ředitelství v Plzni (dále „žalovaný“) ze dne 30. 11. 1999, č. j. 10403/130/1999, o zamítnutí odvolání stěžovatele

proti platebním výměrům Finančního úřadu v Karlových Varech (dále „finanční úřad“) na penále na dani z přidané hodnoty za období od 1. 1. 1993 do 31. 12. 1994. Dále žaloba v části B/ napadá platební výměr finančního úřadu č. 1025 ze dne 27. 9. 1994 na daň důchodovou a z objemu mezd, a v části C/ postup finančního úřadu ve věci vyměření nadměrného odpočtu na dani z přidané hodnoty za II. a IV. čtvrtletí 1993 s tím, že žalobce navrhoval, aby krajský soud „uznal dodatečná daňová přiznání žalobce ze dne 17. 1. 1997 a proplatil mu nadměrný odpočet DPH ve výši 1 385 930 Kč.“

Krajský soud odůvodnil odmítnutí žaloby proti rozhodnutí žalovaného (v části A/) jejím pozdním podáním, ohledně přezkumu platebního výměru č. 1025 ze dne 27. 9. 1994 (v části B/) navíc dále i tím, že žalobce nevyčerpal řádné opravné prostředky a v případě žádosti stěžovatele o uznání dodatečných daňových přiznání a na jejich základě proplacení nadměrného odpočtu na dani z přidané hodnoty (část C/) s tím odůvodněním, že uvedené úkony nespádají do pravomoci správního soudu. Vzhledem k tomu, že v projednávané věci nebyly naplněny podmínky řízení a tento nedostatek podmínek řízení byl neodstranitelný, krajský soud žalobu odmítl.

Stěžovatel zaslal krajskému soudu dvě kasační stížnosti proti napadenému usnesení. První z nich je datována 22. 12. 2005 a krajskému soudu byla doručena dne 23. 12. 2005, druhá byla sepsána 9. 2. 2006, doručena soudu dne 10. 2. 2006. Důvody uvedené v těchto podáních byly doplněny zástupcem JUDr. Josefem Kašparem, advokátem, dne 27. 3. 2006.

Stěžovatel označil jako důvody kasační stížnosti skutečnosti uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále „s. ř. s.“). Namítá nezákonnost rozhodnutí krajského soudu o odmítnutí žalobního návrhu, a to z důvodů níže uvedených; v doplnění kasační stížnosti, sepsaném advokátem, stěžovatel dále poukazuje na skutečnost, že mu v řízení před krajským soudem nebyla poskytnuta náležitá ochrana jeho práv. Již v žalobním návrhu se stěžovatel domáhal ustanovení zástupce, neboť byl přesvědčen, že v řízení před soudem není schopen dostatečně hájit svá práva. Krajský soud se však jeho návrhem nezabýval a neposkytnul mu v tomto směru ani náležité poučení, přestože podmínky pro ustanovení zástupce stěžovatel splňoval již v řízení před krajským soudem.

Dále stěžovatel namítá nepřehlednost řízení, nesouhlasí se závěry soudu o opožděnosti podané žaloby a rovněž zpochybňuje správnost poučení krajského soudu v rozhodnutích sp. zn. 30 Ca 58/2001 a sp. zn. 30 Ca 245/2001, jakož i správnost poučení žalovaného Finančního ředitelství v Plzni o nemožnosti podat proti napadenému rozhodnutí ze dne 30. 11. 1999, č. j. 10403/130/99, opravné prostředky. Uvádí, že se nemohl proti výše označeným rozhodnutím odvolat, jeho pozice se změnila až po vydání soudního řádu správního a zřízení Nejvyššího správního soudu jako soudu odvolacího, k čemuž došlo až od 1. 1. 2003. Další stěžovatelem uplatněné námitky již směřují přímo do věci samé a týkají se pochybení finančních orgánů obou stupňů v celním řízení, při provádění daňové kontroly v roce 1996 a nevrácení nadměrného odpočtu DPH za vývozy uskutečněné v roce 1993.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval kasační námitkou stěžovatele týkající se pochybení krajského soudu, který žalobu stěžovatele směřující proti rozhodnutí žalovaného

ze dne 30. 11. 1999, č. j. 10403/130/1999, odmítl jako opožděnou. Stěžovatel v dané souvislosti namítal, že žaloba byla podána již dne 13. 3. 2001, a to pod sp. zn. 30 Ca 58/2001. Důvodnost takto uplatněné kasační námitky Nejvyšší správní soud posoudil následovně:

Podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. b) *in fine* s. ř. s. soud usnesením odmítne návrh, jestliže byl podán opožděně. Podle ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 65 odst. 1 s. ř. s., lze žalobu proti rozhodnutí správního orgánu podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou; lhůta je zachována, byla-li žaloba ve lhůtě podána u správního orgánu, proti jehož rozhodnutí směřuje. Podle ustanovení § 72 odst. 4 s. ř. s. zmeškání lhůty pro podání žaloby nelze prominout.

Nejvyšší správní soud z obsahu spisu ověřil (a stěžovatel tuto skutečnost potvrzuje i v podané kasační stížnosti ze dne 9. 2. 2006), že stěžovateli bylo žalobou napadené rozhodnutí žalovaného oznámeno doručením jeho písemného vyhotovení dne 2. 12. 1999. Z obsahu předloženého soudního spisu je dále patrné, že se jedná o v pořadí již třetí žalobu, kterou stěžovatel krajskému soudu podal (předchozí řízení byla vedena pod sp. zn. 30 Ca 58/2001 a sp. zn. 30 Ca 245/2001). K námitce stěžovatele, že žaloba byla podána již dne 13. 3. 2001, Nejvyšší správní soud uvádí, že se jedná o žalobu podanou proti třem rozhodnutím Finančního úřadu v Karlových Varech, na jejímž základě bylo u krajského soudu zahájeno řízení ve věci vedené pod sp. zn. 30 Ca 58/2001, které již bylo krajským soudem usnesením ze dne 26. 6. 2001 pravomocně zastaveno. V přezkoumávané věci (sp. zn. 30 Ca 36/2003) však byla předmětná žaloba stěžovatelem podána k poštovní přepravě až dne 16. 1. 2003 a dle otisku razítka podatelny zdejšího soudu byla dne 17. 1. 2003 doručena Nejvyššímu správnímu soudu, který ji svým usnesením ze dne 30. 1. 2003, č. j. Na 137/2003 - 5, postoupil k vyřízení Krajskému soudu v Plzni jako soudu věcně a místně příslušnému.

Z výše uvedených důvodů se tak Nejvyšší správní soud plně ztotožňuje s právními závěry krajského soudu, že v projednávané věci nebyly splněny podmínky řízení dle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť žaloba byla podána zjevně po lhůtě stanovené v § 72 s. ř. s. Zmeškání lhůty nebylo možno prominout a krajský soud nepochybil, když žalobu v této části jako opožděnou odmítl.

Nejvyšší správní soud poté přistoupil k posouzení námitky uplatněné zástupcem stěžovatele v doplnění kasační stížnosti, dle které se krajský soud nezabýval návrhem stěžovatele na ustanovení zástupce v řízení před krajským soudem, přestože stěžovatel byl usnesením krajského soudu ze dne 3. 2. 2005, č. j. 30 Ca 36/2003 - 62, osvobozen od soudních poplatků a již v žalobě se ustanovení zástupce domáhal.

Ustanovení zástupce soudem upravuje ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s., dle něhož: „*Navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát*“. Ze znění tohoto ustanovení je zřejmé, že pro ustanovení zástupce v řízení o žalobě musí být splněny kumulativně (tj. zároveň) nejméně tři podmínky: předpoklady k osvobození od soudních poplatků; potřeba ochrany práv navrhovatele; návrh účastníka na ustanovení zástupce. Stěžovatel byl osvobozen od soudních poplatků, ovšem splnění dalších dvou podmínek je sporné.

Dle obsahu spisu vedeného krajským soudem stěžovatel v řízení činil úkony se zjevnou snahou hájit si svá práva sám (aktivní komunikace se soudem v průběhu řízení, oznamování mu změny adresy pro doručování písemností, na níž se právě zdržuje; reakce stěžovatele na poučení soudu o námitce podjatosti, obsažená na č. 1. 69, v níž krajskému soudu poskytl právní argumentaci týkající se platnosti a účinnosti právní úpravy aplikovatelné na daný případ). V žádném z přípisů stěžovatele soudu není vysloven jednoznačný návrh na ustanovení zástupce či vyjádřena pochybnost o jeho způsobilosti sám si dostatečně hájit svá práva.

Výše prezentovaný názor Nejvyššího správního soudu dále podporuje fakt, že stěžovatel si v průběhu řízení před krajským soudem byl vědom toho, že jej tento usnesením ze dne 3. 2. 2005, č. j. 30 Ca 36/2003 - 62 osvobodil od placení soudních poplatků. Osvobození od soudních poplatků bylo stěžovateli přiznáno až poté, kdy Nejvyšší správní soud podvakrát usnesení krajského soudu ze dne 12. 6. 2003, č. j. 30 Ca 36/2003 a následně usnesení ze dne 1. 6. 2004, č. j. 30 Ca 36/2003 - 34, jimiž stěžovateli nebylo osvobození přiznáno, zrušil. Nejvyšší správní soud v dané souvislosti podotýká, že stěžovatel obsah předmětných kasačních stížností formuloval sám, přičemž z nich nikterak nevyplývá, že by se kromě neosvobození od soudních poplatků cítil být na svých právech zkrácen zároveň také tím, že mu v řízení před krajským soudem nebyl ustanoven zástupce. Krajský soud činil obvyklé procesní úkony směřující k rozhodnutí ve věci, z obsahu soudního spisu je patrné, že stěžovatel byl schopen hájit své zájmy sám, bez právní pomoci, a z jeho jednotlivých úkonů, které v průběhu řízení činil vůči soudu, potřeba ustanovení zástupce nevyplynula.

Sporné je též, zda stěžovatel o ustanovení zástupce řádně požádal, tj. podal návrh ve smyslu § 35 odst. 8 s. ř. s. V kasačních stížnostech ze dne 22. 12. 2005, ani v kasační stížnosti ze dne 9. 2. 2006, neustanovení zástupce krajským soudem v řízení o žalobě nenamítal. Tato námitka je výslovně obsažena až v doplnění kasační stížnosti, sepsaném dne 27. 3. 2006 ustanoveným zástupcem stěžovatele. Z projevu vůle stěžovatele, kterou vyjádřil ve svém podání ze dne 16. 1. 2003 tak, že požádal o „osvobození od placení soudních poplatků, event. placení advokáta dle § 83 zákona č. 182/1993 Sb.“, však jeho zájem tak, jak jej v doplnění kasační stížnosti prezentuje a popisuje jeho zástupce, nevyplývá. Z formulace shora citovaného návrhu stěžovatele ze dne 16. 1. 2003 nelze jednoznačně dovodit, že by se stěžovatel ustanovení zástupce v řízení před krajským soudem výslovně dovolával, zmíněný návrh byl formulován jako eventuální. Vzhledem k tomu, že po osvobození od soudních poplatků již nebyl stěžovatelem uplatněn, stěžovatel činil veškeré úkony vůči krajskému soudu bez problémů, byl ohledně svých práv a povinností v řízení bezpochyby orientován, krajský soud neměl důvod rozhodovat o ustanovení zástupce. Tato kasační námitka tak nebyla Nejvyšším správním soudem shledána důvodnou.

K námitkám stěžovatele týkajícím se chybějícího poučení o opravném prostředku v usneseních krajského soudu sp. zn. 30 Ca 58/2001 a sp. zn. 30 Ca 245/2001 Nejvyšší správní soud konstatuje, že tyto námitky nemohly být předmětem jeho posouzení, neboť směřují proti rozhodnutím vydaným v jiných řízeních krajského soudu než toho, které je předmětem přezkumu na základě podané kasační stížnosti. I přesto Nejvyšší správní soud pouze na okraj poznamenává, že proti rozhodnutím krajských soudů, která byla vydána ve správním soudnictví před účinností s. ř. s., nebylo možno v souladu s § 250s zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, v platném znění (dále „o. s. ř.“), podat opravný prostředek, pokud se nejednalo o výjimky v zákoně vyjmenované. Rovněž po přijetí s. ř. s.

zůstal ve správním soudnictví zachován jednoinstanční charakter řízení a kasační stížnost byla pojata jako opravný prostředek mimořádný.

Ohledně námitky nesprávného poučení obsaženého v rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 11. 1999, č. j. 10403/130/99, Nejvyšší správní soud uvádí, že jestliže byl stěžovatel jako účastník předcházejícího správního (resp. daňového) řízení v doručeném rozhodnutí finančního orgánu druhého stupně poučen, že proti tomuto rozhodnutí není opravný prostředek přípustný, bylo takové poučení správné, neboť tímto opravným prostředkem se rozumí opravný prostředek ve správním (daňovém) řízení, a nikoli žaloba ve správním soudnictví směřující proti tomuto rozhodnutí. Žalovaný tak neporušil svou poučovací povinnost, pokud do textu poučení výslovně nezahrnul i konkrétní poučení o možnosti stěžovatele podat proti druhostupňovému rozhodnutí žalobu ve správním soudnictví, neboť tato poučovací povinnost mu z žádného procesního právního předpisu nevyplyvá. Uvedená námitka stěžovatele by byla důvodnou pouze tehdy, pokud by se jednalo o řízení ve smyslu dřívější právní úpravy obsažené v ustanovení § 250l o. s. ř., podle něhož bylo soudům ve správním soudnictví svěřeno rozhodování o opravných prostředcích proti nepravomocným rozhodnutím správních orgánů. O žádný z případů v tomto ustanovení vyjmenovaných se však v dané věci nejednalo. Proto ani tato námitka stěžovatele nebyla shledána důvodnou.

Vzhledem k tomu, že krajský soud z procesních důvodů žalobu odmítl, nemohl se již zabývat věcnými námitkami stěžovatele v této žalobě obsaženými. Stejně tak se věcnými námitkami stěžovatele uplatněnými v kasační stížnosti nemohl zabývat ani Nejvyšší správní soud, neboť předmětem jeho přezkumu byla toliko zákonnost rozhodnutí krajského soudu o odmítnutí žaloby.

Nejvyšší správní soud nezjistil naplnění žádného z důvodů kasační stížností uplatňovaných stěžovatelem, sám neshledal ani jiné vady uvedené v ustanovení § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, kasační stížnost proto podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení Nejvyšší správní soud rozhodl podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení ze zákona, a úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

Stěžovateli byl pro řízení o kasační stížnosti před soudem ustanoven zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8, § 120 s. ř. s.). Ustanovenému zástupci náleží v souladu s ustanovením § 11 písm. a) a d) vyhl. č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném do 31. 8. 2006, odměna za převzetí a přípravu zastoupení a za sepsání doplnění kasační stížnosti odměna ve výši 1000 Kč za každý z vyjmenovaných úkonů, tj. celkem 2000 Kč a dále náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 75 Kč za dva úkony podle ustanovení § 13 odst. 3 citované vyhlášky, celkem tedy 150 Kč. Protože ustanovený advokát je plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen „daň“), zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Částka daně, vypočtená dle ustanovení § 37 a § 47 odst. 3 zákona č. 235/2004 Sb., činí 408,50 Kč. Ustanovenému zástupci se tedy přiznává náhrada nákladů řízení v celkové výši 2558,50 Kč.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, ve spojení s § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 29. listopadu 2007

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu